

ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔՈՒՄ

ԼՈՒՐԵՐ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՐ.— Մարտի 13-ին տեղի ունեցավ Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի տարեկան ընդհանուր ժողովը:

Բացելով ժողովը, Ակադեմիայի պրեզիդենտ ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանը խոսեց ընթացիկ տարում մեր գիտնականների նվաճումների մասին, առանձնապես ծանրանալով Ակադեմիայի առանձին ինստիտուտների գործունեության վրա:

Ակադեմիայի 1960 թվականի գիտական գործունեության արդյունքների մասին զեկուցումով հանդես եկավ Ակադեմիայի ակադեմիկոս քարտուղար Հ. Բուռնիսյանը: Նա հանգամանորեն վերլուծեց Ակադեմիայի հիմնարկների այն առաջընթացը, որը տեղի է ունեցել ընթացիկ տարում, նշեց նոր ստեղծված հիմնարկների, աշխատանքների կոորդինացման, միջազգային գիտական կապերի ամրապնդման ուղղությամբ Ակադեմիայի ձեռք բերած հաջողությունները, հիշատակեց այն կարևոր արդյունքները, որոնք ստացվել են Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ինստիտուտում:

Բյուրականի աստղագիտարանը հաջողվել է հայտնաբերել սպիտակ թղթակներից բաղկացած մի բաց աստղակույտ: Նման սխտաններ մինչև այժմ հայտնի չեն եղել աստղագիտությանը:

Երկրաբանության բնագավառում հայտնաբերվել են նոր հանքատեսակներ, որոնք լայն հեռանկարներ են բացում Հայաստանի արդյունաբերության հետագա զարգացման համար:

Էներգետիկայի ինստիտուտում կանոնավոր կերպով գործել է 1958—1959 թվականի ընթացքում կուտակված էլեկտրոսխտանների աշխատանքը վերլուծող անալոգ մեքենան: Այդ մեքենան իր որակով չի դիմում Սովետական Միությունում և արտասահմանում կառուցված լավագույն նման մեքենաներին:

Այս տարվա սկզբում շահագործման հանձնվեց նաև Բյուրականի մեծ ռադիոդետեկտորները:

Բյուրականում է գտնվում այսօր Սովետական Միության խոշորագույն ռադիո-հեռադիտակը, որը թափանցում է տիեզերքի հեռավոր խորքերը:

Ձեկուցողը կանգ առավ նաև Ակադեմիայի գիտական կապերի ընդլայնման վրա, նշեց, որ Հայկական

ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիան ավելի լայն ճանաչում է ստանում ինչպես Սովետական Միության, այնպես էլ արտասահմանյան խոշոր գիտական կենտրոնների կողմից: Ավելի ու ավելի շատ գիտնականներ են մասնակցում համամիութենական և միջազգային սիմպոզիումների, համագումարների, կոնֆերանսների աշխատանքներին, հանդես գալիս գիտական զեկուցումներով:

Ընդլայնվել է նաև գիտական գրքերի գրափոխանակումը արտասահմանյան երկրների հետ: Ակադեմիայի ինստիտուտական գրադարանը այժմ կապ է պահպանում 34 երկրների 240 գիտական հիմնարկների հետ:

Ակադեմիայի կազմը հաշվետու տարում համալրվեց չորս ակադեմիկոսներով, 12 թղթակից անդամներով, 615 աշխատակիցներով: Այժմ Ակադեմիայում աշխատում են 3220 հոգի, որից 1032-ը՝ գիտական աշխատողներ:

Ժողովի ընթացքում Ելույթներ ունեցան Ակադեմիայի պատմական թանգարանի դիրեկտոր պրոֆ. Կարո Ղաֆադարյանը, Ակադեմիայի թղթակից-անդամ Մ. Աղայանը և ուրիշներ:

Ընդհանուր ժողովը հավանություն տվեց Ակադեմիայի 1960 թվականի գործունեությանը:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՈՒՆԻ ԱՎՆԻՒ ՔԱՆ 550 000 ԲՆԱԿԻՉ.—

Վերջին երկու տարում մեր մայրաքաղաք Երևանի բնակչությունը զգալի չափով ավելացել է: Հայկական ռեսպուբլիկական վիճակագրական վարչության տրվյալներով վերջին երկու տարում քաղաքի բնակչությունը աճել է մոտ 50 000-ով: Ներկայումս Երևանի բնակչության թիվն անցնում է 550 000-ից:

ՕՇԱԿԱՆԻ Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՎԱՆ ԴՊՐՈՑԻ 100-ԱՄՅԱԿԸ.— Աշտարակի շրջանի Օշական գյուղի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան դպրոցը, 100-ամյա հոբելյանի կապակցությամբ, պարգևատրվեց Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի պատվոգրով:

Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի Նախագահության Նախագահ Շ. Մ. Առուշանյանը վերջերս Օշական գյուղում պատվոգրի պաշտոնապես հանձնեց դպրոցին:

Այս բարեբաստիկ առթիվ, Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի պատվոգրերի արժանացան նաև Մհա-

րոպ Մաշտոցի անվան դպրոցի մի խումբ ուսուցիչներ:

ՄԻ ՆՈՐ ԶԵՆԱԳՐԱՑՈՒՑԱԿ.— Մատենադարանի գիտական աշխատող Սամսոն Լալաֆայանը կազմել է վրաստանի Գիտությունների ակադեմիայի ձեռագրերի ինստիտուտում գտնվող հայերեն ձեռագրերի ցուցակը: Այդ ձեռագրերը, որոնց թիվը հասնում է շուրջ 300-ի, հետաքրքրական տեղեկություններ են հաղորդում Հայաստանի և հայ ժողովրդի պատմության, արվեստի և ընդհանրապես հայ մշակույթի և երկու հղբայրական ժողովուրդների գրական, մշակութային հարաբերությունների մասին:

ՄԵՆ ԶԱՅԱԳԵՏ ՀՐԱՅԱ ԱՃԱՌՑԱՆԻ ՄՆԵԴՅԱՆ 85-ԱՄՅԱԿԻՆ.— Ականավոր լեզվաբան Զ. Աճառյանի ծննդյան 85-ամյակին էր նվիրված Երևանի Ալեք. սանդր Մյասնիկյանի անվան ռեսպուբլիկական գրադարանում բացված ցուցահանդեսը, ուր ներկայացված են մեծ գիտնականի լեզվաբանական և հայագիտական բազմաթիվ աշխատությունները, որոնք տարբեր ժամանակներում լույս են ընծայվել Հայպետհրատի և Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի և Երևանի համալսարանի հրատարակչությունների կողմից: Ցուցադրված նյութերի մեջ են ականավոր լեզվաբանի վանի, Աղուիսի, Նոր-Ջուղայի, Համշենի բարբառների ուսումնասիրությունները: Ցուցափեղկերում տեղավորված են նաև Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի «Տեղեկագրի» այն համարները, որոնց էջերում տպագրված են Զ. Աճառյանի աշխատությունների վերլուծությանը նվիրված հաղորդումները:

ՏԱՐԱՍ ՇԵՎՉԵՆԿՈՑԻ ՄՆԵԴՅԱՆ 100-ԱՄՅԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ԵՐԵՎՈՒ.— Մարտի 10-ին Երևանի Հայ-ֆիլհարմոնիայի համերգային փոքր դահլիճում տեղի ունեցավ հորեկանական նիստ՝ նվիրված ուկրաինացի

մեծ բանաստեղծ և նկարիչ Տարաս Շեչենկոյի մահվան 100-ամյակին, որի զործերը 1900-ական թվականներին իսկ թարգմանվել են հայերենի:

Հանդիսավոր նիստը բացեց Հայաստանի գրողների միության բարտառաբ է. Թոփչյանը: Ապա Տարաս Շեչենկոյի կյանքի և ստեղծագործության մասին զննությունով հանդես եկավ բանաստեղծ Վ. Դավթյանը: Վերջում արվեց համերգ:

ԿՈՄՊՈԶԻՏՈՐ ԱՐԱՄ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԸ ԱՎԱՏՐԻԱՅՈՒՄ.— Վերջերս Վիեննայի ֆիլհարմոնիայի հրավերով, մոտ երկու շաբաթ Ավստրիայում հյուր եղավ հայ նշանավոր կոմպոզիտոր Ա. Խաչատրյանը, որը մի շարք համերգներ տվեց Վիեննայում, Զալցբուրգում և Լինցում: Մրադրում եղել են հեղինակի երկրորդ սիմֆոնիան, Կոնցերտ դաշնամուրի համար՝ նվագախմբի հետ, հատվածներ Բեթալանե քաղաքի և ուրիշ ստեղծագործությունների:

Կոմպոզիտորի ստեղծագործությունների կատարումը գրավել է երկրի երաժշտական հասարակացության մեծ ուշադրությունը:

ԳՐՔԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ.— Ընթացիկ տարում Հայգրքի առևտրի վարչությունը արտասահմանյան երկրներ է առաքել գեղարվեստական, տեխնիկական, գյուղատնտեսական, երաժշտական, մանկական գրականության վերաբերյալ շուրջ 300 անուն գիրք: Առաքված գրքերի թվում են «Սովետահայ գրականության ընտիր էջերի ժողովածու»-ն, մեր մայրաքաղաքի տեսարժան վայրերը պատկերող «Երևան» ակումբ, Ստեփան Զորյանի «Շուշեր»-ը, Ա. Դանալանյանի «Հայկական առածներ»-ն, Ա. Իսահակյանի և Ա. Շիրվանզադեի 3-րդ և 4-րդ, Վրթանես Փափազյանի 4-րդ և 5-րդ և Բաֆֆու 10-րդ հատորները: Շուտով մեծ թվով դասագրքերի կուղարկվեն Սփյուռքի հայկական դպրոցների համար:

ՆՈՐ ՀՐԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Հայկական առածներ».— Վերջերս Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի հրատարակչությունը լույս տեսավ Արամ Դանալանյանի «Հայկական առածներ»-ն:

Դանալանյանի «Հայկական առածներ»-ն առաջին անգամ հրատարակվել է 1951 թվականին: Նրա 1960 թվականի հրատարակչությունը բաղկացած է ընդարձակ «Ներածություն»-ից, ուր հանգամանորեն վերլուծված է հայ ժողովրդական առածների բովանդակությունն ու արվեստը, և «Առածների ժողովածու»-ից, որտեղ առանձին գլուխների մեջ թեմատիկ խմբավորմամբ ի մի են հավաքված հազարավոր առած-ասացվածքներ, իրենց բազմաթիվ նմանակներով ու տարբերակներով: Հատորն ունի նաև մանրամասն առարկայական, թեմատիկ և աղբյուրների ու տեղանունների համառոտագրությունների ցանկերը:

«Հայկական առածներ»-ն հայ ժողովրդի մտքի, հանճարի, ճանաչողության և հոգեկան կորովի արտահայտությունն է, մի մեծարժեք կոթող:

ԱՐՈՎՅԱՆԻ «ՎԵՐՔ»-Ը ՎՐԱՑԵՐՆԵ.— Ի նշանավորումն եղբայրական Հայաստանի 40-ամյակի, վրացա-

կան «Սարճոթա Սաքարթվելո» հրատարակչությունը վերջերս լույս ընծայեց իրապետ Արուսյանի «Վերք Հայաստանի» վեպի վրացերեն թարգմանությունը: Թարգմանությունը կատարել է Արտեմ Դավթյանը, իսկ գիրքը խմբագրել է Արշիլ Դավթյանը:

Վեպի թարգմանությանը նախորդում է խմբագիր Արշիլ Դավթյանի առաջաբանը, որտեղ համառոտ պատմվում է Խ. Արուսյանի կյանքի և ստեղծագործության մասին:

Թարգմանության առթիվ ասված է. «Նվ իսկպես, մենք չգիտենք մեկ այլ երկ, որն այդպիսի ուժով, այդպես խորը արտացոլեր մեր հարևան հայ ժողովրդի տառապանքները»:

Արուսյանը իր հայրենակիցների կրթի տակ վառում է հայրենասիրության կրակը: Սակայն նրա հայրենասիրությունը ազատ է նեղ նացիոնալիզմից, այլ ընդհանրապես, նա հանդես է գալիս որպես ժողովուրդների համերաշխության, բարեկամական համագործակցության ջատագույն:

Հովհաննես Դ. Մուրադյանի «Կարճեմի բարբառ».— Վերջերս Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադե-

